

Γλωσσικές επιλογές κατά τη μετάφραση κειμένων από την αγγλική στην ελληνική γλώσσα*

Μαριάννα Ν. Χρήστου

Πανεπιστήμιο Αθηνών

Abstract

As it appeared in the pilot study for my Ph.D. thesis (Χρήστου, υπό δημοσίευση), it is of particular interest to compare Greek translations of English journalistic articles. The present paper examines findings of the main study of the same research, which confirm that native speakers of Modern Greek activate, prefer and can explicate a combination of their own linguistic choices.

More specifically, in one of the two exercises of the questionnaire that was delivered to postgraduate students of the Department of English Language and Literature at the University of Athens, informants were asked to compare and comment on two different Greek translations of the same English text. Hence, it becomes clear where exactly the translations converge and diverge, not only compared with one another, but also in relation to the linguistic choices of the original text. Methodology for this exercise drew upon Sidiropoulou's model for *situational appropriateness* in translation (2003: 23).

For the needs of the second exercise, informants were requested to produce equivalent Greek texts of another original in English. It was then shown that there is a wide range of distinguished linguistic means, as well as uniqueness of each informant's combined linguistic choices.

Keywords: *linguistic choices, situational appropriateness, equivalence.*

1. Σκοπός τής έρευνας

Η παρούσα μελέτη στοχεύει στη διερεύνηση των γλωσσικών επιλογών που ενεργοποιούν φυσικοί ομιλητές τής ελληνικής γλώσσας κατά τη μετάφραση πρωτότυπων αγγλικών κειμένων. Για τον λόγο αυτόν, δημοσιεύονται τα πορίσματα από δύο διαφορετικούς τύπους ασκήσεων που διανεμήθηκαν στο κυρίως στάδιο τής διδακτορικής διατριβής μου: οι πληροφορητές κλήθηκαν στη μία άσκηση να προτιμήσουν μεταξύ δεδομένων γλωσσικών επιλογών εκείνες που θεωρούσαν καταλληλότερες για την περίπτωση, ενώ στη δεύτερη να παραγάγουν τη δική τους μετάφραση από τα Αγγλικά στα Ελληνικά. Όπως προκύπτει, το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν οι συγκρινόμενες μεταφράσεις ενισχύεται με την αιτιολογημένη ενεργοποίηση, προτίμηση και συνειδητή χρήση συγκεκριμένων γλωσσικών επιλογών, οι οποίες αντιπροσωπεύουν, σε κάθε περίπτωση, τον τρόπο θεώρησης των γεγονότων από την πλευρά των πληροφορητών.

2. Μεθοδολογία

Κατά το κυρίως στάδιο τής έρευνας, δόθηκε σε οκτώ μεταπτυχιακούς φοιτητές τού Τμήματος Αγγλικής Φιλολογίας τής Φιλοσοφικής Σχολής τού Πανεπιστημίου Αθηνών από ένα ερωτηματολόγιο πέντε σελίδων, όπου περιλαμβάνονταν και οι δύο διαφορετικές ασκήσεις που θα εξεταστούν στη συνέχεια. Συνολικά, επεστράφησαν επτά ερωτηματολόγια (ποσοστό 87,5%): όλα είχαν συμπληρωμένη την πρώτη άσκηση (μετάφραση κειμένου ιστοσελίδας *BBC*), ενώ έξι από αυτά είχαν συμπληρωμένη και την άλλη άσκηση (μετάφραση κειμένου ιστοσελίδας *The Guardian*).

Στην πρώτη άσκηση τού ερωτηματολογίου, όπου χρησιμοποιήθηκε ένα πρότυπο όμοιο με τής Sidiropoulou (2003: 23) για τη λεγόμενη *καταστασιακή καταλληλότητα τής*

---

* Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Τμήμα Υποτροφιών Εσωτερικού τού Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (I.K.Y.) για τη χρηματοδότηση μεγάλου μέρους τής διδακτορικής μου έρευνας, καθώς και τον Δρ. Αγάπιο Οικονομίδα για τις πολύτιμες συμβουλές και προτάσεις του.

μετάφρασης, οι πληροφορητές κλήθηκαν να παραβάλουν δύο δεδομένες διαφορετικές μεταφράσεις τού ίδιου πρωτοτύπου κειμένου από την ιστοσελίδα *BBC*.¹ Στις μεταφράσεις είχαν χρησιμοποιηθεί διαφορετικές λέξεις, φράσεις, ακόμα και συντακτικές δομές ισοδύναμες τού πρωτοτύπου, ενώ είχαν προστεθεί ή αφαιρεθεί γλωσσικά στοιχεία. Στη συνέχεια, ζητήθηκε από τούς πληροφορητές να σημειώσουν ή να συμπληρώσουν μια προσωπική τους αξιολόγηση για τις δύο μεταφρασμένες εκδοχές, σε συνάρτηση με τον σκοπό και την κατάσταση συγγραφής τού πρωτοτύπου. Το εν λόγω πρωτότυπο κείμενο αφορά στην τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα και δημοσιεύθηκε στο διαδίκτυο την επομένη ημέρα (14.08.2004).

Στην άλλη άσκηση ζητήθηκε από τούς φυσικούς ομιλητές τής Ελληνικής να παραγάγουν ισοδύναμα κείμενα στη μητρική τους γλώσσα, από ένα κείμενο ανηρτημένο στην ιστοσελίδα *The Guardian*.² Το πρωτότυπο δημοσιεύθηκε στο διαδίκτυο την επομένη τής κατάκτησης τού ευρωπαϊκού τίτλου 'EURO 2004' από την ελληνική εθνική ομάδα ποδοσφαίρου (05.07.2004). Χωρίς την παροχή οποιασδήποτε προκαθορισμένης γλωσσικής επιλογής, οι πληροφορητές αφέθηκαν στην –περιοριστική όσο και δημιουργική– παραγωγή τού δικού τους μεταφρασμένου κειμένου.

Με την ενημέρωση, τη γραπτή συγκατάθεση και την ανωνυμία των πληροφορητών τής έρευνας αντιμετωπίστηκαν τα ηθικά ζητήματα που ανέκυψαν, ήδη κατά τον σχεδιασμό των ερωτηματολογίων. Σε κάθε περίπτωση, διατυπώθηκε η παράκληση προς τούς πληροφορητές να μη χρησιμοποιήσουν διορθωτικό υγρό, αλλά να διαγράψουν με μια γραμμή (έτσι) τη γλωσσική τους έκφραση, εάν αναθεωρούσαν τη σκέψη τους. Με τον τρόπο αυτόν ήταν διαφανείς οι αρχικές γλωσσικές επιλογές τους, καθώς και τα στάδια από τα οποία πέρασαν, προκειμένου να καταλήξουν στην επιτυχέστερη –κατά τη γνώμη τους– απόδοση τού πρωτοτύπου.

3. Γλωσσική ανάλυση των μεταφρασμένων δημοσιογραφικών κειμένων

3.1 Το πρωτότυπο Κείμενο I (ιστοσελίδα *BBC*) και οι δύο μεταφράσεις του

Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα (2), όλα τα ερωτηματολόγια αυτής τής έρευνας που επεστράφησαν είχαν συμπληρωμένη την πρώτη άσκηση, η οποία αφορούσε στο Κείμενο I. Τυπικά, δημιουργήθηκαν τρία διαφορετικά κείμενα (Κείμενο I, Μετάφραση 1 (εφεξής M1) και Μετάφραση 2 (εφεξής M2)· βλ. Παράρτημα 1), ενώ στην πράξη παρήχθησαν πολλά περισσότερα *δυνάμει*, αφού κάθε πληροφορητής έδειξε την προτίμησή του –συνολικά– σε διαφορετικό συνδυασμό τελικών επιλογών (άλλες από τη M1 και άλλες από τη M2). Οι συνολικά 196 προτιμήσεις σε γλωσσικές επιλογές τής M1 έναντι 105 τής M2 δίνουν ένα σαφές προβάδισμα στην πρώτη, με ποσοστό 65,1% έναντι τού 34,9% τής δεύτερης. Ωστόσο, όταν κλήθηκαν να αξιολογήσουν υποκειμενικά τις δοθείσες μεταφράσεις, όλοι οι πληροφορητές συνέκλιναν στην άποψη ότι θεωρούν και τις δύο εξίσου καλές και κατάλληλες για τη δεδομένη περίπτωση. Εξάλλου, η προτίμηση των πληροφορητών σε άλλα γλωσσικά στοιχεία τής μίας και σε άλλα τής άλλης τούς βοήθησε στο να υποστηρίξουν ότι –κατά την προσωπική τους γνώμη– περισσότερο ικανοποιητικό είναι εκείνο το κείμενο, το οποίο περιέχει τις επιλογές που οι ίδιοι σημείωσαν ως πιο κατάλληλες.

Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι γλωσσικές επιλογές που προτιμήθηκαν με πλήρη συμφωνία όλων των πληροφορητών (AP[ιθμός] 7), όλες από τη M1:

¹ Βλ. Κείμενο I, Μετάφραση 1 και Μετάφραση 2 στο Παράρτημα 1.

² Βλ. Κείμενο II, Μετάφραση 3, Μετάφραση 4 και Μετάφραση 5 στο Παράρτημα 2.

Πίνακας 1: Γλωσσικές επιλογές με συμφωνία 100% (7:0 στις προτιμήσεις των πληροφορητών)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ 1	ΑΡ.	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ 2	ΑΡ.
[2.2-2.3] in front of (...) spectators	[2.2] <i>ενώπιον (...)</i> <i>θεατών</i>	7	[2.2] μπροστά σε (...) θεατές	0
[6.4] fair play	[6.4] <i>ευ αγωνίζεσθαι</i>	7	[6.4] τίμιο παιχνίδι	0
[9.4] more than	[9.4] <i>περίπου</i>	7	[9.4] περισσότερες από	0
[9.5] the lighting	[9.4] <i>την αφή</i>	7	[9.5] το άναμμα	0
[10.2] to herald	[10.2] <i>αναγγέλλοντας</i>	7	[10.2] για να προαναγγείλουν	0
[10.3] memorable	[10.3] <i>αξέχαστου</i>	7	[10.3] αξιομνημόνευτου	0
[10.4] elaborate	[10.4] <i>περίτεχνο</i>	7	[10.4] πολύπλοκο	0
[14.2] said	[14.2] <i>δήλωσε</i>	7	[14.2] ανέφερε	0

Οι πληροφορητές συνέκλιναν στην απόφασή τους να θεωρήσουν ως καταλληλότερα για το συγκεκριμένο συγκείμενο εκείνα τα λεξικά στοιχεία που σχηματίζουν λόγιες και αρχαιοπρεπείς φράσεις (*ενώπιον [θεατών και κοινού]*, *ευ αγωνίζεσθαι*, *την αφή [της Ολυμπιακής φλόγας]*). Επίσης, προτίμησαν και περισσότερο ελεύθερες αποδόσεις (*περίπου*, *αξέχαστου*, *περίτεχνο*, *δήλωσε*) έναντι των αντίστοιχων κυριολεκτικών (*περισσότερες από*, *αξιομνημόνευτου*, *πολύπλοκο*, *ανέφερε*), καθώς οι πρώτες εντάσσονται με μεγαλύτερη ευκολία στα δεδομένα συμφραζόμενα της Νέας Ελληνικής. Τέλος, η προτίμηση στη μετοχή *αναγγέλλοντας* στη θέση της αναλυτικότερης συμπληρωματικής πρότασης *για να προαναγγείλουν* μπορεί να ερμηνευθεί με βάση τη ευσύνοπτη αξιοποίηση μιας αμφισημίας που αφορά στον σκοπό και κυρίως στον τρόπο της έναρξης τού θεάματος.

Με αναλογία 6:1, η πλειοψηφία των πληροφορητών κατέληξε στις μεταφρασμένες εκδοχές τού πρωτοτύπου οι οποίες απεικονίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 2: Γλωσσικές επιλογές με συμφωνία 86% (6:1 προτιμήσεις των πληροφορητών)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ 1	ΑΡ.	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ 2	ΑΡ.
[2.3-2.4] a (...) global audience	[2.2, 2.4] <i>κοινού (...)</i> από όλον τον κόσμο	6	[2.2-2.3] ένα (...) διεθνές ακροατήριο	1
[2.3] estimated	[2.3] <i>περίπου</i>	6	[2.3] υπολογιζόμενο	1
[5.1] asking	[5.1] <i>καλέσει</i>	6	[5.1] ζητήσει από	1
[6.5] Rogge	[6.4] <i>ο [κ.] Ρογκ</i>	6	[6.4] ο Ρογκ	1
[8.1] returning	[8.1] <i>στην επιστροφή</i>	6	[8.1] που επιστρέφουν	1
[9.3-9.4] on the flooded infield	[9.3] <i>στο υδάτινο κέντρο</i>	6	[9.3] στον πλημμυρισμένο εσωτερικό χώρο	1
[12.4] doubts	[12.4] <i>ανησυχίες</i>	1	[12.3] <i>αμφιβολίες</i>	6
[15.4] hopes will be high	[15.3] <i>θα υπάρξουν υψηλές προσδοκίες</i>	1	[15.3] <i>οι προσδοκίες είναι μεγάλες</i>	6

Για το δεδομένο συγκείμενο και με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης σαφήνειας, το *global audience* κρίθηκε χρησιμότερο να μεταφραστεί αναλυτικά, ως *κοινό από όλον τον κόσμο*, ενώ οι *αμφιβολίες* απέδωσαν κυριολεκτικώς το *doubts*, με αποτέλεσμα να ενισχυθεί η ακριβολογία στη μετάφραση. Η αλλαγή γραμματικής κατηγορίας θεωρήθηκε αναγκαία στην περίπτωση των *estimated* (*περίπου*) και *returning* (*στην επιστροφή*), προκειμένου να προσδώσει αμεσότητα και απλότητα στις διατυπώσεις τού νεοελληνικού κειμένου. Με δεδομένη την επισιμότητα της περίπτωσης –δηλαδή την κήρυξη της έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων– και λαμβάνοντας υπ' όψιν και τον

τύπο κειμένου τού εν λόγω δημοσιογραφικού άρθρου, οι πληροφορητές στην πλειοψηφία τους προτίμησαν την επιλογή (πριν) *καλέσει για το ([p]rior to) asking*, καθώς και την προσθήκη τού συντομογραφημένου τύπου προσφώνησης (κ.) μπροστά από το επώνυμο τού Προέδρου τής Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, σύμφωνα με τη σχετική σύμβαση τής ελληνικής γλώσσας. Για τη φράση *on the flooded infield* κρίθηκε περισσότερο περιγραφική η απόδοση στο *υδάτινο κέντρο* (αντί: *στον πλημμυρισμένο εσωτερικό χώρο*), ενώ για τη φράση *hopes will be high* προκρίθηκε η απλούστερη μετάφραση *οι προσδοκίες είναι μεγάλες* (έναντι: *θα υπάρξουν υψηλές προσδοκίες*).

Ακόμα μικρότερο (71%) αποδείχθηκε το ποσοστό τής συμφωνίας μεταξύ των πληροφορητών σχετικά με τις γλωσσικές επιλογές των δύο μεταφράσεων, οι σημαντικότερες από τις οποίες καταγράφονται στον Πίνακα 3:

Πίνακας 3: Γλωσσικές επιλογές με συμφωνία 71% (5:2 προτιμήσεις των πληροφορητών)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ 1	ΑΡ.	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ 2	ΑΡ.
[τίτλος] Olympics open in Athens	[τίτλος] Ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί στην Αθήνα	5	[τίτλος] Οι Ολυμπιακοί ξεκίνησαν στην Αθήνα	2
[5.5] to compete clean	[5.5] να συναγωνιστούν τίμια	5	[5.4] να αγωνιστούν καθαρά	2
[6.1] conduct	[6.1] διαγωγή	5	[6.1] συμπεριφορά	2
[7.4] in peace	[7.4] ειρηνικά	5	[7.3] με ειρήνη	2
[8.3] lifted the mood	[8.3-8.4] ζέστανε την ατμόσφαιρα	5	[8.3] ανέβασε τη διάθεση	2
[13.2-13.3] after the escalating (...) terrorist threat	[13.2-13.3] λόγω της (...) αυξανόμενης τρομοκρατικής απειλής	5	[13.2-13.3] μετά την (...) αυξανόμενη τρομοκρατική απειλή	2
[15.6] sporting excellence takes centre stage	[15.4-15.6] η προσοχή όλων θα στραφεί προς τις αθλητικές επιδόσεις και διακρίσεις	5	[15.4-15.5] οι αθλητικές αξίες έρχονται στο επίκεντρο	2
[4.2] controversy	[4.2] [εσωτερικές] διαμάχες	2	[4.1] αντιπαραθέσεις	5
[8.2] "home"	[8.2] «σπίτι»	2	[8.2] «πατρίδα»	5
[11.1-11.5] Athens won the race to stage the 2004 event on 5 September 1997 at the 106th IOC session in Lausanne, defeating Rome in the final round of the vote by 66 to 41.	[11.1-11.5] Στις 5 Σεπτεμβρίου του 1997, στην 106η σύνοδο της ΔΟΕ στη Λωζάννη, η Αθήνα κέρδισε τη μάχη για να διοργανώσει τους Αγώνες του 2004, νικώντας τη Ρώμη στον τελικό γύρο της ψηφοφορίας με 66 ψήφους 41.	2	[11.1-11.5] Η Αθήνα κέρδισε τη μάχη για να διοργανώσει τους αγώνες του 2004 στις 5 Σεπτεμβρίου 1997, στην 106η σύνοδο της ΔΟΕ στη Λωζάννη, νικώντας τη Ρώμη στον τελικό γύρο της ψηφοφορίας με 66 ψήφους έναντι 41.	5

Στον τίτλο τού κειμένου, θεωρείται πιο σημαντικό να προβληθεί η νέα πληροφορία, με την καίρια τοποθέτηση τού ρήματος στην πρώτη θέση και με το υποκείμενο να ακολουθεί ([ξ]εκίνησαν οι Ολυμπιακοί στην Αθήνα). Κατ' αναλογία, στο εκφώνημα τής παραγράφου 11 προτιμάται να τηρηθεί η *εικονικότητα* –δηλαδή η απεικονιστική σειρά των συμβάντων– τού πρωτοτύπου αγγλικού κειμένου, αφού εξυπηρετεί τη σταδιακή αποκάλυψη των πληροφοριών που ενδιαφέρουν τον αναγνώστη. Ειδικότερα, η βασική πληροφορία εξειδικεύεται περαιτέρω με επιρρηματικά στοιχεία τού χρόνου, τού τόπου και τού τρόπου, συμβάλλοντας με τούς μηχανισμούς αυτούς στην οργάνωση και τού μεταφρασμένου κειμένου. Η νοηματική αλληλουχία ενισχύεται επίσης με την αναλυτικότερη και σαφέστερη απόδοση στην κατακλείδα τής M1 (*η προσοχή όλων θα στραφεί προς τις αθλητικές επιδόσεις και διακρίσεις*).

Για την επαρκέστερη απόδοση των γλωσσικών επιλογών τού πρωτοτύπου στη γλώσσα-στόχο, η πλειοψηφία των πληροφορητών κατέληξε σε λεξικά στοιχεία που

συνάδουν προς το δεδομένο νεοελληνικό συγκείμενο με δηλωτικότητα και σαφήνεια, όπως: να *συναγωνιστούν* *τίμια, διαγωγή, ειρηνικά, αντιπαραθέσεις, «πατρίδα»*. Ακριβέστερη σημασιο-συντακτική λειτουργία θεωρήθηκε ότι φέρει και το *λόγω της (...)* *αυξανόμενης τρομοκρατικής απειλής* στη M1, καθώς καθιστά εμφανέστερη την υπολανθάνουσα αιτία των γεγονότων, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες κειμενικές επιλογές στη M2, όπου ακολουθείται πιστά το πρωτότυπο. Οι περισσότεροι πληροφορητές απέφυγαν επίσης την κατά λέξη μετάφραση και στην περίπτωση τού αγγλικού *lifted the mood*, προτιμώντας να αποδώσουν τη φράση μάλλον ως *ζέστανε την ατμόσφαιρα* παρά ως *ανέβασε τη διάθεση*.

Λόγω τού περιορισμού στην έκταση τής παρούσας εργασίας, η περισσότερο ασύμμετρη κατανομή των απαντήσεων (γλωσσικές επιλογές με συμφωνία 57%, δηλαδή 4: 3 απαντήσεις των πληροφορητών) δεν εξετάζεται εδώ, καθώς επιπροσθέτως δεν επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων για την προτίμηση σε γλωσσικές επιλογές τής μιας ή τής άλλης μετάφρασης.

3.2 *Το πρωτότυπο Κείμενο II (ιστοσελίδα The Guardian) και οι τρεις μεταφράσεις του*
Για γλωσσική ανάλυση επιλέγονται εδώ τρεις από τις έξι μεταφράσεις των πληροφορητών, μέσα από τις οποίες αναδεικνύονται οι προσωπικές γλωσσικές επιλογές τους (βλ. Μετάφραση 3 (εφεξής M3), Μετάφραση 4 (εφεξής M4) και Μετάφραση 5 (εφεξής M5), στο Παράρτημα 2).

Καθώς είχε ζητηθεί από όλους τούς πληροφορητές να μη χρησιμοποιήσουν διορθωτικό υγρό, ήταν εμφανείς οι τροποποιήσεις που οι ίδιοι επέφεραν στα κείμενά τους, σημασιολογικές αλλά και νοηματικές. Έτσι, οι πληροφορητές φάνηκε ότι επεδίωξαν την ακριβέστερη μεταφορά τού νοήματος με την αντικατάσταση λέξεων (*τελικό σφύριγμα* > *σφύριγμα της λήξης* M4 [2.1-2.2]· *κρατώντας* > *ντυμένοι* M4 [2.5]· *παράταξη* > *ομάδα* M5 [3.13]· *του σκόρερ* > *του παίκτη που χάρισε τη νίκη στον αγώνα* M5 [3.18-3.20]), τη σαφέστερη σημασιο-συντακτική σύνδεση των λεξικών στοιχείων (*την καλύτερη* > *το καλύτερο δυνατό καλωσόρισμα* M4 [2.9-2.10]· *της [ομάδας]* > *των ομάδων* M5 [3.15-3.16]), την αλλαγή τού ποιού ενεργείας (*[ε]πικρατούσε* > *[ε]πικράτησε* M4 [3.1]), καθώς επίσης τη συμπλήρωση τού νοήματος με τις εκ των υστέρων προσθήκες, που οι ίδιοι έκριναν αναγκαίες για το κείμενό τους (*σε κάποιο θεσ σημαντικό θεσμό* M4 [3.7-3.8]· *[βασική] θέση* M4 [3.19]· *για τους Ολυμπιακούς [Αγώνες] της Αθήνας* M5 [2.11-2.12]· *[ούτε] στην ίδια τους τη χώρα* M5 [3.11-3.12]· *στην κανονική [τους] ομάδα* M5 [3.22]). Τα παραδείγματα αυτά αφήνουν να εννοηθεί ότι κάθε πληροφορητής παρενέβη στην προσωπική του μετάφραση με σκοπό είτε να αποδώσει καταλλήλως τα νοήματα από τα Αγγλικά στα Ελληνικά –με σαφήνεια, ακριβολογία και δηλωτικότητα– είτε να βοηθήσει τον αναγνώστη στην αποτελεσματικότερη δυνατή πρόσληψή τους.

Πιο συγκεκριμένα, στην πρώτη παράγραφο αξίζει να επισημάνουμε αρχικά την πρόταξη τής χρονικής εξειδίκευσης στη M3 (*[χ]θες το βράδυ* [1.1]) έναντι τής επίταξης της στις άλλες δύο, κατά το πρωτότυπο (*χθες βράδυ* M4 [1.3]· *χθες τη νύχτα* M5 [1.2-1.3]). Έπειτα, οι διαφορετικοί προσδιορισμοί δεν πρέπει να περάσουν απαρατήρητοι (*ένα έθνος με μικρή ιστορία ποδοσφαιρικής δόξας* M3 [1.4-1.6]· *ένα ολόκληρο έθνος με μικρή ιστορία ποδοσφαιρικής δόξας* M4 [1.3-1.5]· *ένα έθνος με πενιχρή ιστορία ποδοσφαιρικής δόξας* M5 [1.3-1.5]). Εξάλλου, η διαφορετική επιλογή ρήματος και ποιού ενεργείας στη συμπληρωματική πρόταση (*μια και (...)* *πανηγύριζε* M3 [1.4, 1.6]· *καθώς (...)* *γύρτασε* M4, M5 [1.3, 1.5]) φανερώνει διαφορετικό τρόπο αξιολόγησης τής δράσης και τής χρονικής της διάρκειας.

Στη δεύτερη παράγραφο, οι πληροφορητές αποφάσισαν να μεταφράσουν το *half a continent away in Lisbon* τού Κειμένου II [2.3-2.4] είτε με λακωνική (*στη Λισσαβόνα*

M3 [2.4-2.5]), είτε με αυτολεξεί (*μισή ήπειρο μακριά στη Λισαβόνα* M4 [2.2-2.3]), είτε με περισσότερο επεξεργασμένη διατύπωση (*στο άλλο άκρο της ηπείρου στην Πορτογαλία* M5 [2.4-2.5]), τηρώντας με τούς μηχανισμούς αυτούς διακριτές στάσεις απέναντι στην παρουσίαση της πληροφορίας. Επιπλέον, το ότι οι Αθηναίοι περιγράφονται ως *ντυμένοι με σημαίες* (M3 [2.6]), *ντυμένοι με τις σημαίες τους* (M4 [2.5-2.6]) ή *με ριγμένες σημαίες επάνω τους* (M5 [2.6-2.7]) μπορεί να οδηγήσει τον αναγνώστη που δεν έχει δει σχετικές φωτογραφίες σε διαφορετικούς συνειρμούς. Ομοίως, ενώ στη μία μετάφραση παρουσιάζεται ο σκοπός για τον οποίο οι Αθηναίοι *ξεχύθηκαν στους δρόμους (για να υποδεχτούν τη νίκη (...)) με 1-0* M4 [2.7-2.8]), στις άλλες δύο μεταφράσεις προβάλλεται περισσότερο ο τρόπος (*φωνάζοντας την 1-0 νίκη τους* M3 [2.8-2.9]· *πανηγυρίζοντας την νίκη με 1-0* M5 [2.9]). Δύο από τούς πληροφορητές εξέλαβαν τη νίκη ως *το καλύτερο δυνατό καλωσόρισμα* (M4 [2.9-2.10]) και *ως τον καλύτερο δυνατό οϊωνό* M5 [2.10-2.11] στα πλαίσια τού ίδιου εκφώνηματος, ενώ ο τρίτος πληροφορητής θεώρησε σκόπιμο να διασπάσει το μακροσκελές εκφώνημα με τη χρήση άνω τελείας, ώστε παράλληλα να προβληθεί *ο καλύτερος δυνατός οϊωνός* (M3 [2.10-2.11]).

Στην τρίτη παράγραφο τού Κειμένου II, η εθνική ομάδα ποδοσφαίρου τής Ελλάδας χαρακτηρίζεται ως *unfancied* [3.5]· στα Ελληνικά, ο χαρακτηρισμός αυτός αποδίδεται με κυμαινόμενη δηλωτικότητα και σαφήνεια: *απλή* (M3 [3.6]), *μη ενοημένη* (M4 [3.4-3.5]), *που δεν ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής ως τότε* (M5 [3.5-3.6]), με την τρίτη (ανεπτυγμένη) διατύπωση να πλησιάζει επαρκέστερα στη σημασία τού πρωτοτύπου επιθέτου. Αντιστοίχως, η ιδιότητα που αποδίδεται στον Άγγελο Χαριστέα (*match-winner* Κείμενο II [3.15]), ο οποίος στάθηκε ικανός να πετύχει το τέρμα που έφερε τη νίκη στην ομάδα του, οδήγησε τούς πληροφορητές στο να τον χαρακτηρίσουν *νικητή του αγώνα* (M3 [3.20]), *σκόρερ της νίκης* (M4 [3.16-3.17]), και *παίκτη που χάρισε τη νίκη στον αγώνα* (M5 [3.19-3.20]). Μία εξίσου ενδιαφέρουσα αντίθεση σε χαρακτηρισμούς των παικτών των εθνικών ομάδων τής Ελλάδας και τής Πορτογαλίας είναι εκείνη που τονίζεται στο πρωτότυπο μεταξύ *are barely household names in their own country* για τούς πρώτους (Κείμενο II [3.9-3.11]) και *celebrated line-up* για τούς δεύτερους (Κείμενο II [3.12]). Οι πληροφορητές, από την πλευρά τους, αποφασίζουν να αναφέρουν ότι οι μεν παίκτες τής εθνικής Ελλάδας *μόλις που είναι γνωστοί στη δική τους χώρα* (M3 [3.12-3.13]), *δεν είναι καν μεγάλα ονόματα στην πατρίδα τους* (M4 [3.9-3.10]) και *δεν είναι πολύ δημοφιλείς [ούτε] στην ίδια τους τη χώρα* (M5 [3.10-3.12]), ενώ οι παίκτες τής εθνικής Πορτογαλίας αποτελούν *φημισμένη παράταξη* (M3 [3.14-3.15]), *ένδοξα ονόματα* (M4 [3.11-3.12]) και *φημισμένη ομάδα* (M5 [3.13]). Στις περιπτώσεις αυτές είναι χαρακτηριστικός ο διαφορετικός τρόπος θεώρησης των δύο ομάδων, όπως αποτυπώνεται γλωσσικά στις τελικές επιλογές των πληροφορητών.

Στην τέταρτη και τελευταία παράγραφο των κειμένων, θα πρέπει να σημειώσουμε τις διαφορετικές αποδόσεις τού παραθέματος, το οποίο (ενδεχομένως) μεταφράστηκε από τα Ελληνικά για τις ανάγκες τού αγγλικού κειμένου. Το εκφώνημα [*w*]e never thought we would ever get this far αποδόθηκε (εκ νέου) στα Ελληνικά σε τρεις διαφορετικές εκδοχές: [*π*]οτέ δε σκεφτήκαμε ότι θα φτάναμε ως εδώ M3 [4.1-4.2]· [*δ*]εν φανταζόμασταν ποτέ ότι θα τα πηγαίναμε τόσο καλά M4 [4.1-4.2]· [*π*]οτέ δεν πιστέψαμε ότι θα φτάναμε τόσο μακριά M5 [4.1-4.2]. Κάθε πληροφορητής φέρεται λοιπόν να προσλαμβάνει και να αναπαράγει με τις δικές του γλωσσικές επιλογές το νόημα που εξάγει από το αγγλικό κείμενο, άλλοτε με την κυριολεκτική αντιστοιχία τής σημασίας των λέξεων και των φράσεων μεταξύ των δύο γλωσσών και άλλοτε με περισσότερη ελευθερία στη διατύπωση. Τέλος, ο τοπικός προσδιορισμός τής δήλωσης αυτής αναδεικνύει μια διαφορετική παροχή τής πληροφορίας, κυμαινόμενη με βάση τις υποθέσεις που κάνουν οι πληροφορητές για τις σχετικές γνώσεις τού αναγνώστη. Έτσι,

το μπαρ τοποθετείται στην περιοχή της Πλάκας (M3 [4.4]) ή στη συνοικία της Πλάκας (M5 [4.4]), μια πληροφορία χρήσιμη για τον ξένο αναγνώστη γενικά, ενώ χωρίς περαιτέρω εξειδικεύσεις (απλώς της Πλάκας M4 [4.3-4.4]) η πληροφορία απευθύνεται σε κάποιον που γνωρίζει τον συγκεκριμένο τόπο.

4. Συμπεράσματα – Πορίσματα τής παρούσας έρευνας

Οι φυσικοί ομιλητές τής γλώσσας οδηγούνται στην παραγωγή νοήματος συνδέοντας επιμέρους (λεξικές) σημασίες και νοήματα με τρόπο κατάλληλο για τη δεδομένη περίπτωση και σύστοιχο με τις προσωπικές τους προθέσεις. Στα μεταφρασμένα κείμενα που παρατίθενται στην παρούσα εργασία είναι εμφανείς οι προσπάθειες των ομιλητών αφενός να βρουν την κατάλληλη σημασία που προσεγγίζει όσο το δυνατόν περισσότερο στη σκέψη τους και αφετέρου να διατυπώσουν και να συνδέσουν λογικά τα εκφωνήματα τού κειμένου τους. Κατ' επέκταση, ο διαφορετικός τρόπος σύλληψης, περιγραφής και ερμηνείας των γεγονότων τής πραγματικότητας απεικονίζεται στη χρήση των γλωσσικών επιλογών που προτιμούν ή αποφασίζουν να ενεργοποιήσουν οι ομιλητές, όταν καλούνται να αποδώσουν ένα ξενόγλωσσο κείμενο στη μητρική τους γλώσσα. Έτσι, απώτερος σκοπός των ομιλητών παραμένει το να διατηρήσουν τις σημασιολογικές και νοηματικές ισορροπίες ανάμεσα σε δύο διαφορετικά συστήματα αξιών, δηλαδή τη γλώσσα-πηγή (τα Αγγλικά) και τη γλώσσα-στόχο (τα Ελληνικά).

Σε μία απόπειρα να αναδειχθεί η ποικιλία αλλά και η μοναδικότητα των γλωσσικών στοιχείων που επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν οι ομιλητές τής Ελληνικής κατά τη μετάφραση κειμένων από την Αγγλική, φάνηκαν διαφορές στην ενεργοποίηση των γλωσσικών μέσων και μηχανισμών που προσφέρει εγγενώς το γλωσσικό σύστημα. Για παράδειγμα, διαπιστώθηκαν βαθμοί εξειδίκευσης τής πληροφορίας, με βάση την προτίμηση τού ομιλητή σε λακωνική ή ανεπτυγμένη διατύπωση. Εξάλλου, προσωπική επιλογή καθενός ομιλητή ξεχωριστά αποτέλεσε και η στάση που κράτησε απέναντι αφενός στη σειρά και στην ποιότητα τής πληροφορίας (M1 και M2) και αφετέρου στον τρόπο παρουσίας της (M3, M4 και M5). Στην περίπτωση τού Κειμένου I, η εν γένει αξιολόγηση των μεταφράσεων προέκυψε από τις αποφάσεις των ομιλητών στο νέο κείμενο που συνέθεσαν επιλεκτικά, ενώ επιπλέον αποδείχθηκε σε ποια σημεία συγκλίνουν και αποκλίνουν οι μεταφράσεις, όχι μόνο συγκρινόμενες μεταξύ τους αλλά και σε σχέση με τις γλωσσικές επιλογές τού πρωτοτύπου. Στην περίπτωση τού Κειμένου II, προβλήθηκε ο διαφορετικός και μοναδικός τρόπος με τον οποίο κάθε πληροφορητής ξεχωριστά ερμήνευσε τις επιλογές τού πρωτοτύπου, μέσω των δικών του τελικών γλωσσικών επιλογών.

Τα πορίσματα τής εν λόγω έρευνας μπορούν να χρησιμεύσουν στη συνειδητοποίηση των γλωσσικών μηχανισμών παραγωγής κειμένων κατά τη διαδικασία τής μετάφρασης. Άλλωστε, η σαφής γνώση των επιλογών τής γλώσσας-στόχου από την πλευρά των μεταφραστών και των διδασκόντων τη μετάφραση συμβάλλει καθοριστικά στη βελτιωμένη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει η γλώσσα στην επικοινωνία.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Χρήστου Μ. Ν. (υπό δημοσίευση). «Γλωσσικές επιλογές κατά την παραγωγή κειμένων: Ευρήματα από το πιλοτικό στάδιο μιας έρευνας». Ανακοίνωση που πρόκειται να δημοσιευθεί στα *Πρακτικά τής 3ης Συνάντησης Εργασίας Μεταπτυχιακών Φοιτητών τού Τμήματος Φιλολογίας τού Πανεπιστημίου Αθηνών* (Αθήνα, 09-10 Απριλίου 2005).

Sidiropoulou Μ. (επιμ.) (2003). *Options in translation. Cognitive and Cultural Meaning in English-Greek Translation*. Αθήνα: εκδ. Σοκόλη.

Παράρτημα 1: Πρωτότυπο αγγλικό κείμενο (ιστοσελίδα BBC) και δύο μεταφράσεις του

[§.στ.]	Κείμενο 1 – Πρωτότυπο: <i>Olympics open in Athens</i>	Μετάφραση 1 (M1): <i>Ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί στην Αθήνα</i>	Μετάφραση 2 (M2): <i>Οι Ολυμπιακοί ξεκίνησαν στην Αθήνα</i>
[1.1] [1.2]	The 28th Olympic Games have begun <u>in lavish style</u> in Athens.	Οι 28οι Ολυμπιακοί Αγώνες ξεκίνησαν <u>με κάθε επισημότητα</u> στην Αθήνα.	Οι 28οι Ολυμπιακοί Αγώνες ξεκίνησαν <u>με λαμπρότητα</u> στην Αθήνα
[2.1] [2.2] [2.3] [2.4]	The Olympic Stadium hosted the opening ceremony <u>in front of 72,000 spectators</u> and <u>an estimated global audience</u> of four billion people.	Το Ολυμπιακό Στάδιο φιλοξένησε την τελετή έναρξης <u>ενώπιον 72.000 θεατών</u> και <u>κοινού περίπου</u> τεσσάρων δισεκατομμυρίων ανθρώπων <u>από όλον τον κόσμο</u> .	Το Ολυμπιακό Στάδιο φιλοξένησε την τελετή έναρξης <u>μπροστά σε 72.000 θεατές</u> και <u>ένα υπολογιζόμενο διεθνές ακροατήριο</u> τεσσάρων δισεκατομμυρίων ανθρώπων.
[3.1] [3.2] [3.3] [3.4] [3.5]	<u>Greek President Konstandinos Stefanopoulos</u> declared the Games open after a <u>spectacular theatrical celebration</u> and procession of athletes. (...)	<u>Ο Έλληνας Πρόεδρος [της Δημοκρατίας, κ.] Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος</u> , κήρυξε την έναρξη των Αγώνων μετά από <u>μια θεαματική εκδήλωση</u> και την παρέλαση των αθλητών. (...)	<u>Ο Έλληνας Πρόεδρος Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος</u> κήρυξε την έναρξη των Αγώνων μετά από <u>ένα μεγαλειώδες υπερθέαμα</u> και την παρέλαση των αθλητών. (...)
[4.1] [4.2] [4.3] [4.4] [4.5]	Preparations have been <u>blighted by controversy</u> and the ceremony was played out against <u>a backdrop of a drugs scandal [ ]</u> involving Greece's top athlete Kostas Kenteris.	Οι προετοιμασίες <u>επισκιάστηκαν από [εσωτερικές] διαμάχες</u> και η τελετή πραγματοποιήθηκε κάτω από ένα [ ] σκάνδαλο ντόπινγκ που <u>[ξέσπασε και]</u> αφορούσε στον κορυφαίο Έλληνα αθλητή Κώστα Κεντέρη.	Οι προετοιμασίες <u>αμαυρώθηκαν από αντιπαραθέσεις</u> και η τελετή πραγματοποιήθηκε κάτω από ένα <u>παρασκηνιακό σκάνδαλο ντόπινγκ</u> που [ ] αφορούσε στον κορυφαίο Έλληνα αθλητή Κώστα Κεντέρη.
[5.1] [5.2] [5.3] [5.4] [5.5]	Prior to <u>asking President Stefanopoulos</u> to open the Games, International Olympic Committee president <u>Jacques Rogge</u> urged athletes <u>to compete clean</u> .	Πριν <u>καλέσει τον Πρόεδρο [της Δημοκρατίας, κ.] Στεφανόπουλο</u> , να κηρύξει την έναρξη των Αγώνων, ο Πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, [κ.] <u>Ζακ Ρογκ</u> , παρότρυνε τους αθλητές <u>να συναγωνιστούν τίμια</u> .	Πριν <u>ζητήσει από τον Πρόεδρο Στεφανόπουλο</u> να κηρύξει την έναρξη των Αγώνων, ο πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής <u>Ζακ Ρογκ</u> παρότρυνε τους αθλητές <u>να αγωνιστούν καθαρά</u> .
[6.1] [6.2] [6.3] [6.4] [6.5]	“Through your <u>conduct</u> , give us reasons to believe in sport that is increasingly credible by refusing <u>doping</u> and respecting <u>fair play</u> ,” <u>Rogge</u> said.	«Με τη <u>διαγωγή</u> σας, δώστε μας ένα λόγο να πιστέψουμε ότι ο αθλητισμός γίνεται όλο και πιο αξιόπιστος, απορρίπτοντας το ντόπινγκ και σεβόμενοι το <u>ευ αγωνίζεσθαι</u> », είπε ο [κ.] <u>Ρογκ</u> .	«Με τη <u>συμπεριφορά</u> σας, δώστε μας ένα λόγο να πιστέψουμε ότι ο αθλητισμός γίνεται όλο και πιο αξιόπιστος, απορρίπτοντας το ντόπινγκ και σεβόμενοι το <u>τίμιο παιχνίδι</u> », είπε ο <u>Ρογκ</u> .

[§.στ.]	Κείμενο Ι – Πρωτότυπο: <i>Olympics open in Athens</i>	Μετάφραση 1 (M1): <i>Ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί στην Αθήνα</i>	Μετάφραση 2 (M2): <i>Οι Ολυμπιακοί ξεκίνησαν στην Αθήνα</i>
[7.1] [7.2] [7.3] [7.4] [7.5] [7.6]	“Show us that sport unites by overriding national, political, religious and language barriers. <u>May</u> the Games be held <u>in peace</u> in the true spirit of the Olympic truce that was created here.”	«Δείξτε μας ότι ο αθλητισμός ενώνει, ξεπερνώντας εθνικούς, πολιτικούς, θρησκευτικούς και γλωσσικούς φραγμούς. <u>Εύχομαι</u> οι Αγώνες να διεξαχθούν <u>ειρηνικά</u> στο αληθινό πνεύμα της Ολυμπιακής εκεχειρίας, που γεννήθηκε εδώ».	«Δείξτε μας ότι ο αθλητισμός ενώνει, ξεπερνώντας εθνικούς, πολιτικούς, θρησκευτικούς και γλωσσικούς φραγμούς. <u>Είθε</u> οι Αγώνες να διεξαχθούν <u>με ειρήνη</u> μέσα στο αληθινό πνεύμα της Ολυμπιακής εκεχειρίας, που γεννήθηκε εδώ».
[8.1] [8.2] [8.3] [8.4]	References to the Olympics <u>returning</u> to their spiritual “ <u>home</u> ” ran through a ceremony that <u>lifted the mood</u> in Athens.	Αναφορές <u>στην επιστροφή</u> των Ολυμπιακών στο πνευματικό « <u>σπίτι</u> » τους υπήρξαν σε όλη τη διάρκεια μιας τελετής που <u>ζέστανε την ατμόσφαιρα</u> στην Αθήνα.	Αναφορές στους Ολυμπιακούς που <u>επιστρέφουν</u> στην πνευματική « <u>πατρίδα</u> » τους υπήρξαν σε όλη τη διάρκεια μιας τελετής που <u>ανέβασε τη διάθεση</u> στην Αθήνα.
[9.1] [9.2] [9.3] [9.4] [9.5] [9.6] [9.7] [9.8]	The evening began with the five flaming rings –the symbol of the Olympics– being <u>lit on the flooded infield</u> and ended <u>more than three</u> hours later with <u>the lighting</u> of the Olympic flame by Nikolaos Kaklamanakis, windsurfing gold medalist from the 1996 <u>Games</u> .	Η βραδιά ξεκίνησε με τους πέντε φλεγόμενους κύκλους –το σύμβολο των Ολυμπιακών Αγώνων– που <u>άναψαν στο υδάτινο κέντρο</u> του σταδίου και τελείωσε μετά από τρεις ώρες <u>περίπου με την αφή</u> της Ολυμπιακής φλόγας από τον Νικόλαο Κακλαμανάκη, χρυσό ολυμπιονίκη της ιστιοπλοΐας στους <u>Ολυμπιακούς</u> του 1996.	Η βραδιά ξεκίνησε με τους πέντε φλεγόμενους κύκλους –το σύμβολο των Ολυμπιακών Αγώνων– που <u>άναψαν στον πλημμυρισμένο εσωτερικό χώρο</u> του σταδίου και τελείωσε μετά από <u>περισσότερες από</u> τρεις ώρες με <u>το άναμμα</u> της Ολυμπιακής φλόγας από τον Νικόλαο Κακλαμανάκη, χρυσό ολυμπιονίκη της ιστιοπλοΐας στους <u>Αγώνες</u> του 1996.
[10.1] [10.2] [10.3] [10.4] [10.5]	Hundreds of drummers performed a countdown <u>to herald</u> the start of <u>memorable</u> show that included an <u>elaborate</u> , balletic journey through Greece's rich and varied history. (...)	Εκατοντάδες τυμπανιστές σήμαναν την αντίστροφη μέτρηση, <u>αναγγέλλοντας</u> την έναρξη ενός <u>αξέχαστου</u> θεάματος που περιλάμβανε ένα <u>περίτεχνο</u> χορευτικό ταξίδι στην πλούσια και πολυπόικλη ιστορία της Ελλάδας. (...)	Εκατοντάδες τυμπανιστές σήμαναν την αντίστροφη μέτρηση, <u>για να προαναγγείλουν</u> την έναρξη ενός <u>αξιομνημόνευτου</u> θεάματος που περιλάμβανε ένα <u>πολύπλοκο</u> χορευτικό ταξίδι στη πλούσια και πολυπόικλη ιστορία της Ελλάδας. (...)
[11.1] [11.2] [11.3] [11.4] [11.5]	<u>Athens won the race to stage the 2004 event on 5 September 1997 at the 106th IOC session in Lausanne, defeating Rome in the final round of the vote by 66 to 41.</u>	<u>Στις 5 Σεπτεμβρίου του 1997, στην 106η σύνοδο της ΔΟΕ στη Λωζάννη, η Αθήνα κέρδισε τη μάχη για να διοργανώσει τους Αγώνες του 2004, νικώντας τη Ρώμη στον τελικό γύρο της ψηφοφορίας με 66 ψήφους έναντι 41.</u>	<u>Η Αθήνα κέρδισε τη μάχη για να διοργανώσει τους αγώνες του 2004 στις 5 Σεπτεμβρίου 1997, στην 106η σύνοδο της ΔΟΕ στη Λωζάννη, νικώντας τη Ρώμη στον τελικό γύρο της ψηφοφορίας με 66 ψήφους έναντι 41.</u>

[§.στ.]	Κείμενο Ι – Πρωτότυπο: <i>Olympics open in Athens</i>	Μετάφραση 1 (M1): <i>Ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί στην Αθήνα</i>	Μετάφραση 2 (M2): <i>Οι Ολυμπιακοί ξεκίνησαν στην Αθήνα</i>
[12.1] [12.2] [12.3] [12.4] [12.5] [12.6]	A hugely successful <u>Games</u> in Sydney in 2000 heaped pressure on Athens and building work fell behind schedule, casting <u>doubts</u> over whether the city would be ready to host the <u>Olympics</u> .	Η εξαιρετικά επιτυχημένη [<u>διοργάνωση των Αγώνων</u>] στο Σύννευ το 2000 άσκησε πίεση στην Αθήνα και τα έργα υποδομής καθυστέρησαν, προκαλώντας <u>αησυχίες</u> για το αν η πόλη θα ήταν έτοιμη να φιλοξενήσει τους <u>Αγώνες</u> .	Οι εξαιρετικά επιτυχημένοι <u>Αγώνες</u> στο Σύννευ το 2000 άσκησαν πίεση στην Αθήνα και τα έργα υποδομής καθυστέρησαν, προκαλώντας <u>αμφιβολίες</u> για το αν η πόλη θα ήταν έτοιμη να φιλοξενήσει τους <u>Ολυμπιακούς</u> .
[13.1] [13.2] [13.3] [13.4]	Security <u>also</u> became a major concern <u>after the escalating worldwide terrorist threat</u> in the last few years.	<u>Επίσης</u> , η ασφάλεια [<u>των Αγώνων</u>] αναδείχθηκε σε ένα μείζον ζήτημα, <u>λόγω της παγκοσμίως αυξανόμενης τρομοκρατικής απειλής τα τελευταία χρόνια</u> .	Η ασφάλεια <u>επίσης</u> αναδείχθηκε σε ένα μείζον ζήτημα <u>μετά την παγκοσμίως αυξανόμενη τρομοκρατική απειλή τα τελευταία χρόνια</u> .
[14.1] [14.2] [14.3] [14.4] [14.5] [14.6] [14.7]	However, Athens mayor <u>Dora Bakoyanni said</u> that stringent anti-terror precautions – <u>planned with the help of Nato among others</u> – would ensure a safe Games without “ <u>negatively affecting the spirit of the great celebration</u> ”.	Ωστόσο, η Δήμαρχος Αθηναίων, [<u>κ.</u>] <u>Ντόρα Μπακογιάννη</u> , <u>δήλωσε</u> ότι τα αυστηρά αντιτρομοκρατικά μέτρα – <u>που σχεδιάστηκαν με τη βοήθεια του NATO, μεταξύ άλλων</u> – θα εγγυηθούν ασφαλείς Αγώνες χωρίς να « <u>επηραστεί αρνητικά το πνεύμα της μεγάλης γιορτής</u> ».	Ωστόσο, η Δήμαρχος Αθηναίων <u>Ντόρα Μπακογιάννη</u> <u>ανέφερε</u> ότι τα αυστηρά αντιτρομοκρατικά μέτρα – <u>σχεδιασμένα με τη βοήθεια του NATO, μεταξύ άλλων</u> – θα εγγυηθούν ασφαλείς Αγώνες χωρίς να « <u>επηρεάσουν αρνητικά το πνεύμα της μεγάλης γιορτής</u> ».
[15.1] [15.2] [15.3] [15.4] [15.5] [15.6]	After an evening Greece's Games organiser Gianna Angelopoulou described as “a unique <u>Olympic homecoming</u> ”, <u>hopes will be high</u> that controversy will be cast aside as <u>sporting excellence takes centre stage</u> .	Μετά από μια βραδιά που χαρακτηρίστηκε ως « <u>μια μοναδική επιστροφή των Ολυμπιακών στην πατρίδα τους</u> », <u>θα υπάρξουν υψηλές προσδοκίες</u> ότι οι αντιπαραθέσεις θα παραμεριστούν, καθώς η <u>προσοχή όλων θα στραφεί προς τις αθλητικές επιδόσεις και διακρίσεις</u> .	Μετά από μια βραδιά που χαρακτηρίστηκε ως « <u>μια μοναδική επιστροφή των Αγώνων στην πατρίδα τους</u> », <u>οι προσδοκίες είναι μεγάλες</u> ότι οι αντιπαραθέσεις θα παραμεριστούν, καθώς <u>οι αθλητικές αξίες έρχονται στο επίκεντρο</u> .
	[Ιστοσελίδα <i>BBC</i> < http://news.bbc.co.uk/ > 14.08.2004]		

Παράρτημα 2: Πρωτότυπο αγγλικό κείμενο (ιστοσελίδα *The Guardian*) και τρεις μεταφράσεις του

[§.στ.]	Κείμενο Π – Πρωτότυπο: “Celebrations as underdogs triumph”	Μετάφραση 3 (M3): «Πανηγυρισμοί με το θρίαμβο των αδύναμων»	Μετάφραση 4 (M4): «Πανηγυρισμοί μετά το θρίαμβο των «αδυνάτων»»	Μετάφραση 5 (M5): «Εορτασμοί ακολούθησαν το θρίαμβο των Δαβίδ του ποδοσφαίρου»
[1.1] [1.2] [1.3] [1.4] [1.5] [1.6] [1.7]	(...) Greece erupted in an unprecedented paroxysm of euphoria last night as a nation with a thin history of footballing glory celebrated its triumph at Euro 2004.	(...) Χθες το βράδυ η Ελλάδα ξέσπασε σε έναν άνευ προηγουμένου παροξυσμό ευφορίας μια και ένα έθνος με μικρή ιστορία ποδοσφαιρικής δόξας πανηγύριζε το θρίαμβό του στο Euro 2004.	(...) Η Ελλάδα ξέσπασε σε έναν άνευ προηγουμένου παροξυσμό ευφορίας χθες βράδυ, καθώς ένα ολόκληρο έθνος με μικρή ιστορία ποδοσφαιρικής δόξας γιόρτασε το θρίαμβό του στο Euro 2004.	(...) Η Ελλάδα ξέσπασε σε έναν άνευ προηγουμένου παροξυσμό χθες τη νύχτα καθώς ένα έθνος με πενιχρή ιστορία ποδοσφαιρικής δόξας γιόρτασε το θρίαμβό του στο Euro 2004.
[2.1] [2.2] [2.3] [2.4] [2.5] [2.6] [2.7] [2.8] [2.9] [2.10] [2.11] [2.12] [2.13]	Fireworks lit up the night sky over Athens almost as soon as the final whistle sounded half a continent away in Lisbon, as flag-draped Athenians poured onto the streets of the capital, hailing the 1-0 victory over Portugal as the best possible augury for the Athens Olympics in August.	Πυροτεχνήματα φώτισαν το νυχτερινό ουρανό της Αθήνας μόλις σχεδόν ακούστηκε το τελευταίο σφύριγμα στη Λισαβόνα, καθώς Αθηναίοι ντυμένοι με σημαίες ξεχύθηκαν στους δρόμους της πρωτεύουσας φωνάζοντας την 1-0 νίκη τους έναντι της Πορτογαλίας· ο καλύτερος δυνατός οiwνός για τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην Αθήνα τον Αύγουστο.	Μόλις ακούστηκε το τελικό σφύριγμα της λήξης μισή ήπειρο μακριά στη Λισαβόνα, χιλιάδες πυροτεχνήματα φώτισαν τον αθηναϊκό ουρανό και οι Αθηναίοι κρατώντας ντυμένοι με τις σημαίες τους ξεχύθηκαν στους δρόμους της πρωτεύουσας για να υποδεχτούν τη νίκη έναντι της Πορτογαλίας με 1-0 ως τον καλύτερο δυνατό καλωσόρισμα των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας τον Αύγουστο.	Πυροτεχνήματα φώτισαν το νυχτερινό ουρανό πάνω από την Αθήνα σχεδόν αμέσως μόλις το τελικό σφύριγμα αντήχησε στο άλλο άκρο της ηπείρου στην Πορτογαλία καθώς Αθηναίοι με ριγμένες σημαίες επάνω τους ξεχύνονταν στους δρόμους της πρωτεύουσας, πανηγυρίζοντας την νίκη με 1-0 επί της Πορτογαλίας ως τον καλύτερο δυνατό οiwνό για τους Ολυμπιακούς [Αγώνες] της Αθήνας τον Αύγουστο.
[3.1] [3.2] [3.3] [3.4] [3.5]	But there was almost as much surprise as ecstasy, with even the most optimistic fan slightly stunned by the achievement of their unfancied squad. Before	Παρ’ όλα αυτά η έκπληξη ήταν τόση σχεδόν όση και η έκσταση, με ακόμη και τους πιο αισιόδοξους οπαδούς να έχουν μείνει έκπληκτοι από την	Επικράτησε έκσταση όσο και έκπληξη, καθώς ακόμη και οι πιο αισιόδοξοι φίλαθλοι βρέθηκαν προ εκπλήξεως μετά το επίτευγμα της μη ευνοημένης ομάδας τους. Πριν το	Η έκπληξη όμως που δοκίμασαν οι Έλληνες ήταν τόσο μεγάλη όσο και η έκστασή τους, καθώς και ο πλέον αισιόδοξος οπαδός εξεπλάγη από το επίτευγμα της ομάδας του, που δεν

[§.στ.]	Κείμενο Π – Πρωτότυπο: “Celebrations as underdogs triumph”	Μετάφραση 3 (M3): «Πανηγυρισμοί με το θρίαμβο των αδύναμων»	Μετάφραση 4 (M4): «Πανηγυρισμοί μετά το θρίαμβο των «αδυνάτων»»	Μετάφραση 5 (M5): «Εορτασμοί ακολούθησαν το θρίαμβο των Δαβίδ του ποδοσφαίρου»
[3.6] [3.7] [3.8] [3.9] [3.10] [3.11] [3.12] [3.13] [3.14] [3.15] [3.16] [3.17] [3.18] [3.19] [3.20] [3.21] [3.22] [3.23]	Euro 2004, Greece had never even won a match at a major tournament. Many of the Greek national team are barely household names in their own country, and, unlike Portugal's celebrated line-up, ply their trade in the second tier of European club football. Some, including match-winner Angelos Charisteads, struggle to command a regular club team place.	επιτυχία της απλής τους ομάδας. Πριν από το Euro 2004 η Ελλάδα ποτέ δεν είχε κερδίσει ούτε έναν αγώνα σε κάποιο μεγάλο τουρνουά. Πολλοί από τους παίκτες της Ελληνικής εθνικής ομάδας μόλις που είναι γνωστοί στη δική τους χώρα και σε αντίθεση με τη φημισμένη παράταξη της Πορτογαλίας εξασκούν το επάγγελμά τους στη δεύτερη κατηγορία του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου. Μερικοί, συμπεριλαμβανομένου του νικητή του αγώνα Άγγελου Χαριστέα, αγωνίζονται να διατηρήσουν μία σταθερή θέση στην ομάδα.	Euro 2004, η Ελλάδα δεν είχε κερδίσει αγώνα σε κάποιο ~~θεε~~ σημαντικό ~~θεσμό~~ . Πολλοί παίκτες της ελληνικής ομάδας δεν είναι καν μεγάλα ονόματα στην πατρίδα τους και, σε αντίθεση με τα ~~ένδοξα~~ ονόματα της πορτογαλικής ομάδας, ασκούν το επάγγελμα στη δεύτερη κατηγορία του Ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου. Μερικοί από αυτούς, μάλιστα, ανάμεσά τους και ο σκόρερ της νίκης Άγγελος Χαριστέας, αγωνίζονται σκληρά για να αποκτήσουν [βασική] θέση σε κάποια ομάδα.	ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής ως τότε. Πριν από το Euro 2004, η Ελλάδα δεν είχε κερδίσει ποτέ αγώνα σε σημαντικό τουρνουά. Πολλοί παίκτες της ελληνικής εθνικής ομάδας δεν είναι πολύ δημοφιλείς [ούτε] στην ίδια τους τη χώρα και, αντίθετα με τη φημισμένη ~~παράταξη~~ ομάδα των παικτών της Πορτογαλίας, παίζουν στη δεύτερη κατηγορία ~~της~~ ομάδων του Ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου. Κάποιοι, συμπεριλαμβανομένου και του ~~σκόρερ~~ παίκτη που χάρισε τη νίκη στον αγώνα, Άγγελου Χαριστέα, αγωνίζονται σκληρά για μία θέση στην κανονική [τους] ομάδα στο εθνικό πρωτάθλημα.
[4.1] [4.2] [4.3] [4.4]	“We never thought we would ever get this far,” said Maria Kokkinou outside a bar in the Plaka neighbourhood. (...) [Ιστοσελίδα <i>The Guardian</i> < http://www.guardian.co.uk/ > 05.07.2004]	«Ποτέ δε σκεφτήκαμε ότι θα φτάναμε ως εδώ», είπε η Μαρία Κοκκίνου έξω από ένα μπαρ στην περιοχή της Πλάκας. (...)	«Δεν φανταζόμασταν ποτέ ότι θα πηγαίναμε τόσο καλά», δήλωσε η Μαρία Κοκκίνου έξω από μπαρ της Πλάκας. (...)	«Ποτέ δεν πιστέψαμε ότι θα φτάναμε τόσο μακριά», είπε η Μαρία Κοκκίνου έξω από ένα μπαρ στη συνοικία της Πλάκας. (...)